

Web: sheriayamungu.org

SHERIA YA MUNGU: KIAMBATISHO 1: UZUSHI WA AMRI 613

UZUSHI WA AMRI 613 NA AMRI ZA KWELI AMBAZO KILA MTUMISHI WA MUNGU ANAPASWA KUTII

FAHAMU POTOFU ZA KAWAIDA

Mara nyingi, tunapochapisha maandiko kuhusu umuhimu wa kutii amri zote za Baba na Mwana kwa ajili ya wokovu, baadhi ya wasomaji hujihisi kukerwa na kujibu kwa maneno kama haya: *“Ikiwa hivyo ndivyo, basi itatubidi tushike amri zote 613!”*

Maoni kama haya yanaonyesha kwamba watu wengi hawajui hata kidogo ni wapi idadi hii ya ajabu ya amri—ambayo hakuna mtu aliyewahi kuona kwenye Biblia—imetokea au inahusu nini hasa.

KUELEZEA ASILI YA UZUSHI HUU

MTINDO WA MASWALI NA MAJIBU

Katika somo hili, tutaeleza asili ya uzushi huu kwa mtindo wa maswali na majibu.

Pia tutabainisha ni zipi amri za kweli za Mungu, kama zilivyo katika Maandiko Matakatifu, ambazo kila mtu anayemcha Mungu Baba na anayetumaini kutumwa kwa Mwana Wake kwa ajili ya ondoleo la dhambi anapaswa kutii.

SWALI: Amri hizi 613 zinazodaiwa ni nini?

JIBU: Amri 613 (613 Mitzvot) zilibuniwa na marabi katika karne ya 12 BK kwa ajili ya Wayahudi wanaofuata dini ya Kiyahudi. Mwandishi wake mkuu alikuwa rabi na mwanafalsafa wa Kihispania [Moses Maimonides](#) (1135-1204), anayejulikana pia kama Rambam.

SWALI: Je, kweli kuna amri 613 katika Maandiko?

JIBU: Hapana. Amri za kweli za Bwana ni chache na rahisi kutii. Ibilisi alihamasisha uzushi huu kama sehemu ya mpango wake wa muda mrefu wa kuwashawishi wanadamu kuacha kumtii Bwana. Mkakati huu umekuwepo tangu Edeni.

SWALI: Idadi ya 613 ilitoka wapi?

JIBU: Idadi hii inatokana na mapokeo ya Kiyahudi na dhana ya numerolojia ya Kiebrania, ambayo inahusisha thamani ya namba kwa kila herufi ya alfabeti. Moja ya mapokeo hayo yanadai kuwa neno tzitzit (צִיצִית), linalomaanisha vishada au nyuzi (tazama Hesabu 15:37-39), lina jumla ya namba 613 wakati herufi zake zinapojumlishwa pamoja.

Kwa usahihi, vishada hivi, kulingana na uzushi huu, vina thamani ya awali ya 600. Kuongeza nyuzi nane na fundo tano kunaleta jumla ya 613, ambayo wanadai inalingana na idadi ya amri katika Torati (vitabu vitano vya kwanza vya Biblia). Inafaa kutambua kwamba kuvaa tzitzit ni amri halali ambayo kila mtu anapaswa kuitii, lakini uhusiano wake na amri 613 ni uvumbuzi mtupu. Hii ni mojawapo ya “mapokeo ya wazee” yaliyozungumziwa na kukemewa na Yesu (tazama Mathayo 15:1-20). [[Tazama somo kuhusu tzitzit](#)]

SWALI: Walizipataje amri nyingi kiasi hicho ili kutoshea idadi ya 613 inayotokana na tzitzit (vishada)?

JIBU: Kwa ugumu na ubunifu mwingi. Waligawa amri halisi katika amri ndogo ndogo ili kuongeza idadi. Pia walijumuisha amri nyingi zinazohusiana na makuhani, Hekalu, kilimo, ufugaji, sikukuu, na mengine mengi.

SWALI: Ni zipi amri za kweli tunazopaswa kutii?

JIBU: Mbali na Amri Kumi, kuna amri chache nyingine, zote zikiwa rahisi kutii. Baadhi ni za wanaume au wanawake pekee, zingine ni kwa jamii nzima, na chache ni maalum kwa vikundi fulani kama wakulima na wafugaji. Amri nyingi hazihusiani na Wakristo kwa sababu ni maalum kwa wazao wa kabila la Lawi au zinahusiana na [Hekalu la Yerusalemu](#), ambalo liliharibiwa mwaka 70 BK.

LAZIMA TUELEWE

Sasa, katika nyakati za mwisho, ni lazima tuelewe kuwa Mungu anawaita watoto Wake waaminifu kujitayarisha, kwa maana wakati wowote, Atatuondoa kutoka katika ulimwengu huu uliopotoka. Mungu atawachukua tu wale wanaojitahidi kutii amri Zake zote, bila ubaguzi.

Mbali na Amri Kumi, kuna amri chache nyingine, zote zikiwa rahisi kutii. Mungu alimwagiza Musa kutufundisha kile ambacho Bwana anatarajia kutoka kwetu.

Usifuata mafundisho na mifano ya viongozi wako, bali fuata tu kile ambacho Mungu ameagiza. Mataifa hawajaachiliwa kutoka kwa amri zozote za Mungu:
*“Kusanyiko lote litakuwa na sheria zilezile kwako na kwa **mgeni** [גֵר *gēr* (*mgeni, mgeni wa kigeni, asiye Myahudi*)] anayekaa miongoni mwenu; hii ni **amri ya milele** kwa vizazi vyenu: mbele za Bwana, itakuwa sawa kwenu na kwa **mgeni** anayekaa miongoni mwenu. Sheria na hukumu hiyo hiyo itatumika kwenu na kwa **mgeni** anayekaa miongoni mwenu”* (Hesabu 15:15-16).

Neno “**mgeni anayekaa miongoni mwenu**” linamaanisha mtu yeyote asiye Myahudi anayetamani kujiunga na watu wa Mungu walioteuliwa na kuokolewa.
“Ninyi mnaabudu msichokijua; lakini sisi tunaabudu tunachokijua, kwa maana wokovu unatoka kwa Wayahudi” (Yohana 4:22).

Hapa chini ni amri ambazo mara nyingi hupuzwa na Wakristo, ilhali zilifuatwa na Yesu, mitume Wake, na wanafunzi Wake. Yesu ndiye mfano wetu.

AMRI KWA MWANAUME:

- **Nywele na ndevu:** *“Usikate nywele za kichwa chako kwa mviringo, wala usiharibu pembe za ndevu zako”* (Mambo ya Walawi 19:27). [[Soma somo kuhusu nywele na ndevu za Mkristo.](#)]
- **Tzitzit:** *“Waambie wana wa Israeli wajitengenezee vishada kwenye pindo za mavazi yao katika vizazi vyao...na wataviangalia, ili wakumbuke amri zote za Bwana”* (Hesabu 15:37-39). [[Soma somo kuhusu tzitzit.](#)]
- **Tohara:** *“Mtoto wa kiume mwenye umri wa siku nane lazima atahiriwe... Awe mzaliwa wa nchi au mgeni.”* (Mwanzo 17:12). [[Soma somo kuhusu tohara kwa Wakristo.](#)]

AMRI KWA WANAWAKE:

- **Kujiepusha na mahusiano wakati wa hedhi:** *“Mtu yeyote akilala na mwanamke wakati wa hedhi yake na kufunua uchi wake... wote wawili wataondolewa miongoni mwa watu wao”* (Mambo ya Walawi 20:18).

AMRI KWA JAMII:

- **Pumziko la Sabato:** *“Ikumbuke siku ya Sabato uitakase. Siku sita utafanya kazi... lakini siku ya saba ni Sabato kwa BWANA Mungu wako”* (Kutoka 20:8-11). [[Soma somo kuhusu Sabato.](#)]
- **Vyakula vilivyokatazwa:** *“Katika wanyama wote wa nchi kavu, hawa ndio mtakaoweza kula...”* (Mambo ya Walawi 11:1-46) [[Soma somo kuhusu vyakula vilivyokatazwa kwa Wakristo.](#)]

SWALI: Katika nyaraka zake (barua), si Paulo alisema kwamba Yesu alitii amri zote kwa ajili yetu na kuzifuta kupitia kifo chake?

JIBU: Kabisa si kweli. Paulo mwenyewe angeogopa kuona kile ambacho wachungaji wanahubiri makanisani wakitumia maandiko yake. Hakuna mwanadamu yeyote, pamoja na Paulo, aliyepewa mamlaka na Mungu ya kubadilisha hata herufi moja ya Sheria Yake takatifu na ya milele. Ikiwa hili lingekuwa kweli, manabii na Yesu wangeeleza wazi kwamba Mungu atamtuma mtu fulani kutoka Tarso mwenye mamlaka hii ya kipekee.

Hata hivyo, ukweli ni kwamba Paulo hatatajwi popote—si na manabii katika Tanakh (Agano la Kale), wala na Masihi katika Injili nne. Jambo muhimu kama hili halingeachwa bila kutajwa na Mungu.

Manabii walitaja watu watatu pekee waliotokea katika kipindi cha Agano Jipya: Yuda (Zaburi 41:9), Yohana Mbatizaji (Isaya 40:3), na Yusufu wa Arimathea (Isaya 53:9). Hakuna rejeleo hata moja kumhusu Paulo, na hii ni kwa sababu hakufundisha kitu chochote ambacho kinaongeza au kupingana na kile kilichokwisha funuliwa na manabii au Yesu.

Mkristo yeyote anayeamini kwamba Paulo alibadilisha kitu kutoka kwa yale yaliyoandikwa awali anapaswa kutafakari upya ufahamu wake ili uendane na manabii na Yesu—sio kinyume chake, kama inavyofanyika kwa wengi.

Ikiwa mtu hawezi kufanya maandiko ya Paulo yapatane na manabii na Yesu, ni bora kuyaweka pembeni kuliko kumuasi Mungu kwa kutegemea tafsiri ya maandiko ya mwanadamu yeyote. Hoja kama hii haitakubalika kama kisingizio katika hukumu ya mwisho.

Hakuna atakayeweza kumshawishi Hakimu kwa kusema, **“Mimi ni msafi kwa sababu nilizipuza amri Zako na kumfuata Paulo.”** Hivi ndivyo lilivyo funuliwa kuhusu nyakati za mwisho:

“Hapa ndipo uvumilivu wa watakatifu upo, wanaoshika amri za Mungu na imani ya Yesu” (Ufunuo 14:12).

SWALI: Je, Roho Mtakatifu hakuhamasisha mabadiliko na kufutwa kwa Sheria ya Mungu?

JIBU: Wazo kama hili linakaribia kuwa makufuru. Roho Mtakatifu ni Roho wa Mungu Mwenyewe. Yesu alieleza wazi kwamba kutumwa kwa Roho Mtakatifu kulilenga kutufundisha kwa **kutukumbusha** yale aliyokwisha kusema:

*“Lakini Msaidizi, Roho Mtakatifu, ambaye Baba atamtuma kwa jina langu, atawafundisha mambo yote na **kuwakumbusha** yote niliyowaambia”* (Yohana 14:26).

Hakuna mahali ambapo inasemekana kwamba Roho Mtakatifu ataleta mafundisho mapya ambayo hayakufundishwa tayari na Mwana au manabii wa Baba. Wokovu ni mada muhimu zaidi katika Maandiko Matakatifu, na taarifa zote muhimu tayari zilishatolewa na manabii na Yesu:

*“Kwa maana sikuongea kwa mamlaka yangu mwenyewe, bali Baba aliyenituma ndiye aliyeniamuru [**εντολή (entolē) amri, sheria, maagizo**] kusema yote niliyosema. Ninajua kwamba amri Yake [**entolē**] huleta uzima wa milele. Kwa hiyo, chochote ninachosema ni kile Baba alichoniambia niseme”* (Yohana 12:49-50).

Kuna mwendelezo wa ufunuo ambao ulikamilika na Kristo. Tunajua hili kwa sababu, kama ilivyotajwa hapo awali, hakuna unabii wowote kuhusu kutumwa kwa mtu yeyote mwenye mafundisho mapya ya msingi baada ya Masihi. Ufunuo pekee baada ya ufufuo wa Yesu unahusu nyakati za mwisho, na hakuna chochote kuhusu mafundisho mapya kutoka kwa Mungu yanayotokea kati ya Yesu na mwisho wa dunia.

Amri zote za Mungu ni endelevu na za milele, na tutahukumiwa kwa kuzingatia hizo. Wale waliompendeza Baba walitumwa kwa Mwana ili wakombolewe na Yeye. Wale waliokaidi amri za Baba hawakumpendeza na hawakutumwa kwa Mwana:
“Hii ndiyo sababu niliwaambia kwamba hakuna mtu anayeweza kuja kwangu isipokuwa Baba amemwezesha” (Yohana 6:65).